

Alle længes saare meget efter den; men dette Savn føles vist ikke af nogen Klasse af vore Medborgere mere end af den talrige Klasse paa Landet, som ikke eier en Lønde Hartkorn og altsaa som Folge heraf, hverken kan blive Medlem af Sogneforstanderskabet eller være deelagtig i Valg af Medlemmer til samme. Jeg siger, at den meest savnes af disse, thi jeg tør nok paastaae, at der ogsaa i denne Klasse findes Mange, som baade med Hensyn til Formue og med Hensyn til Oplysning staae over mange af Gaardmændene; imidlertid befinde de sig dog i en saadan Stilling, at de maae lade sig beskafte og deres Anliggender bestyre af disse, uden at de kunne have den mindste Indflydelse derpaa. Jeg siger, at dette er en Modsigelse, thi, vende vi os hen til Kjøbstæderne, da kan, saavidt jeg veed, enhver Borger uden Hensyn til Formue blive Vægningsmand, og alle Borgere kunne ogsaa deeltage i Valg af Kjøbstædernes Repræsentanter. Men det Modstridende, som ligger i denne Tilstand, er bleven mere indlysende ved den Grundlov, som er givet Danmark. Derved har enhver Borger, som ikke har begaaet nogen Forbrydelse, enhver Borger, som har Huus og Hjem o. s. v., faaet Afgang til at blive Medlem af Rigsdagen, medens han nu ikke kan, uagtet han eier 7 Skpr. Hartkorn, komme ind i Sogneforstanderskabet; der er noget Modsigende deri, og man hører meget ofte netop disse Medborgere udtale deres Forundring over, at de ikke kunne blive det. Jeg fremspør netop dette, fordi jeg derved vil modmøttere det Forslag, som er stillet af Udvalget; thi, dersom nu en ny Communallov udkommer, som vi ville haabe vil skee ret snart, saa ville Afsløsningsmændene, som skulle ordne disse Forhold for Huusmandsstanden, allerede være udnævnte, og derved vil det da skee, at de ikke have været deelagtige i Valget af de Mænd, som skulle ordne Afsløsningen for dem. Jeg er fuldkommen overbevist om, at ogsaa de nuværende Sogneforstanderskaber ville tage tilbørligt Hensyn til Huusmandsstanden. Jeg er fuldkommen overbevist om, at der blandt andre end Huusmændene er Mange, der interessere sig paa det meest levende for Huusmandsclassen; men det er dog noget nedtrykkende for en heel Klasse af

Medborgere at maatte see, at et Anliggende, som angaaer dem saa saare meget, skal ordnes, uden at de have nogen Deeltagthed i Valget af de Mænd, som skulle ordne denne Sag for dem. Det er jo vistnok sørgeligt, at den nye Communallov ikke er bleven forelagt denne Forsamling; men jeg troer, at det vilde gjøre et godt Indtryk, hvis vi kunde pege hen til denne Lov og den Bestemmelse i den, at, saasnart den nye Communallov træder i Virksomhed, skulle nye Afsløsningsmænd være at vælge. Jeg troer, at det vilde gjøre et godt Indtryk. Det viser, at man allerede nu paa dette Standpunkt af Sagen tager tilstrækkelig Hensyn til den talrige Huusmandsstand.

Høft: Nærværende Lov har en mærkelig Afvigelse, som er tiltraadt af Udvalget, fra Loven om Høveriets Afsløsning for Gaarde og Boelssteder; derved, at den bestemmer, at til Boldgiftsmænd skal af hvert Sogneforstanderskab og hver Communalbestyrelse i Districtet udvælges 2, medens derimod Loven om Gaardmandshøveriets Afsløsning kun bestemmer det halve Antal. Jeg seer egentlig ikke nogen retlig Grund til denne Afvigelse, men tør derom maafee imødesee en nærmere Udtalelse af Udvalget. En Minoritet af Udvalget har til § 4 fremsat et Forslag om, at der ved Bederlagets Bestemmelse skal tages Hensyn til en Gjennemsnitspris af de sidste 20 Aar, samt til hvad der bør fraregnes for Pligtarbejds mindre Værdi. Jeg seer ikke, at dette Forslag rammer Retfærdigheden bedre, ja end ikke nær saa godt som selve Lovforslaget. Tyve Aar gaae saa langt tilbage i Tiden, at det vil være meget vanskeligt at erholde paalidelig Beregning for hvad Gjennemsnitsprisen derefter vil kunne blive. Og Pligtarbejds mindre eller større Værdi, med Hensyn til et andet Arbejde, er saa aldeles afhængig af den Paagældendes Personlighed, at jeg neppe troer, at man ved Affattelsen af en Lov bør opstille dette som Princip. Blandt de yderligere Endringsforslag er til samme § 4 under Nr. 1 stillet et Forslag, som gaaer ud paa, at Bederlaget skal bestemmes efter den Nytte, som den til Arbejdet Berettigede skønnes virkelig deraf at have høvt. Jeg troer, at der i disse Indtryk ligger noget vel meget Omfattende, og jeg troer, at det derfor